

Könyvtárhasználat

Nagyobb könyvtárak esetén, amelyek esetleg több millió könyvet is tartalmaznak, a szabadpolcos rendszer nem oldható meg. Ekkor a könyveket **zárt raktárakban** tárolják, az olvasó pedig a katalógus segítségével válogathat a könyvek között. Gyakori a **vegyes rendszerű** megoldás is: a könyvek egy része szabadpolcon található, míg a ritkábban keresett könyvek zárt raktárban vannak.

A nagy könyvtárakban sok olyan könyv van, amely nem kölcsönözhető. Ennek többféle oka lehet, például hogy a könyv nehezen pótolható ritkaság, különösen értékes, vagy nagy iránta a kereslet, ugyanakkor kevés példány van belőle. Az ilyen könyveket az **olvasóteremben** olvashatjuk.

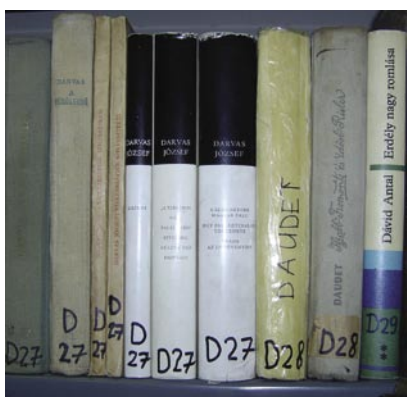
Keresés a könyvtárban

Szépirodalmi művek elrendezése

A szépirodalmi műveket a polcokon a **szerző vezetékneve alapján, szoros ábécé-rendben helyezik el. A rendezés alapja a könyvtári ábécé.** Ennek lényege, hogy nem tesz különbséget a rövid és a hosszú magánhangzók között, illetve nincsenek benne kettős betűk. Tehát az A, illetve az Á betűvel kezdődő nevek egy csoportba kerülnek, csakúgy, mint a Z-vel és a ZS-vel kezdődőek.

A könyv helyét a könyv gerincén is feltüntetik. Ez az azonosító az ún. **Cutter-szám** vagy **betűrendi jel. A Cutter-szám egy betűből és egy kétjegyű számból áll. A betű az író nevének kezdőbetűje, a szám pedig a szerzők nevének ábécé szerinti sorrendjében nő.** Természetesen a szám minden betűnél újratekődik.

Ha egy könyv több szerző művét tartalmazza (pl. verseket vagy novellákat tartalmazó antológiák), akkor a besorolás alapja a könyv címe. Ha egy szerző több könyvet is írt, akkor azok a mű címe szerinti szoros ábécé alapján következnek. Ilyenkor azonban a cím elején lévő névelőket nem veszik figyelembe.

A szépirodalmi könyvek között a Cutter-szám teremt rendet. Hogyan képezik?

Az ismeretterjesztő könyveket ETO-szám, azon belül Cutter-szám szerint rendezik. Mi az ETO-szám szerepe?

Az ismeretterjesztő művek elrendezése

Az ismeretterjesztő műveket témájuk szerint csoportosítják. A csoportosítás alapja a nemzetközileg elfogadott Egyetemes Tizedes Osztályozás, röviden ETO vagy *szakjelzet*. **Az ETO a könyveket 10 főcsoportba sorolja, ezeken belül 10 csoportba, ezeken belül 10 alcsoportba stb.**

Azonos ETO-szám esetén a könyveket még kiegészítik a Cutter-számmal is, így a könyv tényleges helyét az ETO-szám és a Cutter-szám együttesen határozza meg.

0 Általános művek
 1 Filozófia, pszichológia, erkölcs
 2 Vallástudományok
 3 Társadalomtudományok
 4 (üres)
 5 Természettudományok
 6 Alkalmazott tudományok, technika
 7 Művészetek, sport, játék
 8 Nyelv- és irodalomtudomány
 9 Földrajz, történelem, életrajzok

Az ETO főosztályai

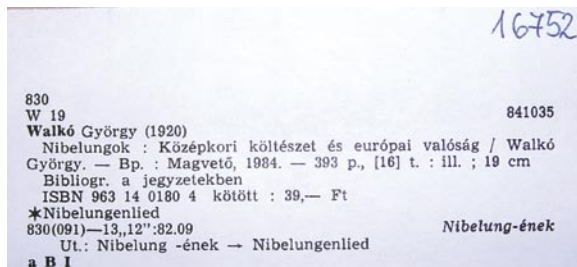
5 Természettudományok
 51 Matematika
 52 Csillagászat
 53 Fizika
     531 Általános mechanika
     532 Folyadékok mechanikája
         532.1 Hidrosztatika
         532.11 Nyomás
         532.12 Összenyomhatóság
 ...

Példa az alosztályokra

A katalógusok

Ha egy adott könyvet keresünk, de nem tudjuk a helyét, vagy a könyvtár egy része zárt raktárban van, akkor a katalógusok segítségét kell igénybe vennünk.

A katalógusok a katalóguscédulákat tartalmazzák különböző szempontok szerint elrendezve. **Minden katalóguscédula egy-egy könyvet azonosít**, és tartalmazza a könyv legfontosabb adatait (szerző, cím, kiadó, kiadás éve, Cutter-szám, ETO-szám, a könyv méretei, oldalainak száma stb.).

Katalóguscédula. A tárgyszó a jobb alsó sarokban van. Hol találjuk a Cutter-számot és az ETO-számot?

A katalóguscédulák a katalógusszekrény fiókaiban vannak elhelyezve.